

แมลงศัตรูกาแฟอาราบิกา

1. มอดเจาะผลกาแฟ (Coffee Berry Borer; CBB)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Hypothenemus hampei* Ferrari

อันดับ : Coleoptera

วงศ์ : Scolytidae

เป็นแมลงศัตรูที่สำคัญต่อการปลูกกาแฟในหลายพื้นที่ สร้างความเสียหายให้กับผลผลิตกาแฟได้มากถึง 50 เปอร์เซ็นต์ ผลกาแฟที่ถูกเจาะจะเป็นช่องทางให้เชื้อราและเชื้อแบคทีเรียเข้าทำลายซ้ำ ผลร่วงเสียหาย ผลผลิตและคุณภาพของกาแฟลดลง

มอดเจาะผลกาแฟ เป็นแมลงปีกแข็งขนาดเล็ก ขนาด 1.2-1.5 มิลลิเมตร ลำตัวสีดำ ขยายพันธุ์ได้ 8-9 รุ่นต่อปี เพศเมียวางไข่ได้ 20-80 ฟอง วงจรชีวิต 28-34 วัน ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม

ลักษณะการเข้าทำลาย

- ระยะผลอ่อน ความเสียหายรุนแรงจะเกิดกับเนื้อเยื่อภายในผล

- ระยะผลกำลังสุก ทำให้เมล็ดเป็นรูพรุน โรคพืชต่างๆ เข้าทำลายซ้ำ เมล็ดเสียคุณภาพและทำให้ผลร่วงหล่นก่อนกำหนด

การป้องกันกำจัด

1. สำรวจการระบาดของมอด

เจาะผลกาแฟอย่างสม่ำเสมอ

2. รักษาความสะอาดแปลง

ตัดแต่งกิ่งและทรงพุ่มให้โปร่ง

เก็บเกี่ยวผลกาแฟให้หมดต้น

เก็บผลกาแฟที่ถูกมอดเจาะทำลายออกไปทำลายนอกแปลง

เพื่อลดการระบาดของมอดเจาะผลกาแฟที่อยู่ในผล

3. วางกับดักและสารล่อมอดเจาะผลกาแฟ (เมทิลแอลกอฮอล์ : เอทิลแอลกอฮอล์ อัตราส่วน 1:1) อัตรา 5-10 จุดต่อไร่ และเติมสารล่อทุกๆ 2 สัปดาห์

4. ใช้เชื้อรา บิวเวอเรีย บาสเซียนา สายพันธุ์ ดีโอเอบี 4 (*Beauveria bassiana* สายพันธุ์ DOA B4) ซึ่งมีความเฉพาะเจาะจงกับมอดเจาะผลกาแฟ อัตรา 1 ถุง (200 กรัม) ต่อน้ำ 10 ลิตร ฉีดพ่นเดือนละ 1 ครั้ง ในช่วงติดผลจนถึงเก็บเกี่ยวผลผลิต

** คำแนะนำ : ควรทำการป้องกันกำจัดร่วมกันแบบผสมผสาน

2. หนอนเจาะกิ่งกาแฟ/หนอนกาแฟสีแดง (Red Coffee Borer)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Zeuzera coffeae* Nietner

อันดับ : Lepidoptera   วงศ์ : Cossidae

ลักษณะการเข้าทำลาย

หนอนเจาะเข้าไป

กินเนื้อเยื่อภายในกิ่ง

และลำต้น ทำให้กิ่ง

และลำต้นแห้งตาย

ตัวเต็มวัยเป็นผีเสื้อกลางคืน ปีกสีขาวมีจุดประทั่วทั้งปีก วางไข่บริเวณ

เปลือกของลำต้น ไข่มีสีเหลือง ตัวเมีย 1 ตัว วางไข่ได้ 300-500 ฟอง

ระยะไข่ 7-10 วัน ตัวหนอนมีลำตัวสีแดง เจาะเข้าไปกัดกินเนื้อเยื่อ

ภายในกิ่งและลำต้นกาแฟ ระยะหนอน 2-5 เดือน ระยะดักแด้ 2-3

สัปดาห์ ระบาดมากช่วง เดือน เมษายน - มิถุนายน และ เดือน

กันยายน

การป้องกันกำจัด

1. รักษาความสะอาดแปลงและตรวจดูตามกิ่งและลำต้นกาแฟอยู่เสมอ

2. หากพบการเข้าทำลายของหนอนเจาะกิ่งกาแฟ/หนอนกาแฟ

สีแดง ให้ตัดกิ่งและลำต้นออกไปเผาทำลายนอกแปลง

3. ใช้สารฆ่าแมลง คลอร์ไพริฟอส

40 เปอร์เซ็นต์อีซี (%EC)

ใช้แบบเข้มข้น อัตรา 3-5 มิลลิตร

ฉีดเข้าตามรูที่หนอนเจาะ

เข้าไปทำลายแล้วใช้ดินน้ำมัน

หรือ ปูนปาสเตอร์อุดรูไว้

3. ตัวหนอนยาวกาแฟ (White Coffee Stem-borer)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Xylotrechus quadripes* Cherrolat

อันดับ : Coleoptera

วงศ์ : Cerambycidae

ลักษณะการเข้าทำลาย

ตัวหนอนยาวกาแฟเป็นแมลงที่สำคัญและสร้างความเสียหายอย่างมาก พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นกาแฟที่ปลูกในสภาพกลางแจ้ง โดยเฉพาะกาแฟที่มีอายุมากกว่า 5 ปี ตัวเต็มวัยสีขาวอมฟ้า มีสีขาวคาดที่ลำตัวและปีก ยาว 15-20 เซนติเมตร ต้นกาแฟที่ถูกหนอนเจาะทำลายจะแสดงอาการใบเหลือง เหี่ยว และมีอาการยืนต้นตายในที่สุด พบร่องรอยการครว้นของหนอนเจาะลำต้นกาแฟตั้งแต่บริเวณโคนต้น ขึ้นมาจนถึงกิ่งกลางต้น ตัวเต็มวัยจะกัดกินเนื้อไม้ในลักษณะการครว้นไปรอบลำต้น และเจาะเข้าไปกินในต้น

การป้องกันกำจัด

1. หมั่นสำรวจการเข้าทำลายภายในแปลงอย่างสม่ำเสมอ หากพบ

การเข้าทำลายให้ตัดกิ่งและลำต้นออกทิ้งนอกแปลง และเผาทำลาย

2. พ่นสารฆ่าแมลง อิมิดาคลอพริด 10 เปอร์เซ็นต์เอสแอล (%SL)

อัตรา 30 มิลลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ใช้สารฆ่าแมลง คลอร์ไพริฟอส

40 เปอร์เซ็นต์อีซี (%EC) เข้มข้น อัตรา 3-5 มิลลิตร ฉีดเข้าตามรู

ที่หนอนเจาะเข้าไปทำลายแล้วใช้ดินน้ำมัน หรือ ปูนปาสเตอร์อุดรูไว้

4. เพลี้ยหอยเขียว (Green Coffee Scale)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Coccus viridis*

อันดับ : Homoptera

วงศ์ : Coccidae

ลักษณะการเข้าทำลาย

เป็นเพลี้ยหอยเกาะอ่อน รูปร่างรี สีเหลืองปนเขียว หลังนูน ทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงบริเวณกิ่งก้าน และใบ ทำให้ใบร่วง ต้นกาแฟชะงักการเจริญเติบโตและทรุดโทรมลง

หากระบาดในระยะติดผลจะทำให้ผลอ่อนมีขนาดเล็กลง เมล็ดลีบและผลร่วง นอกจากนี้เพลี้ยหอยเขียวยังถายน้ำหวาน (honey dew) ขึ้นปกคลุมผิวใบ ส่งผลให้พื้นที่ในการสังเคราะห์แสงลดลง และเป็นแหล่งเพาะราดำ

การป้องกันกำจัด

1. ทำความสะอาดแปลงและหมั่นตรวจดูตามยอดอ่อน ใบอ่อน กิ่งก้าน ใบ ของกาแฟอยู่เสมอ
2. เมื่อพบการเข้าทำลาย ให้ตัดบริเวณที่ถูกทำลายออกไปเผาทำลายนอกแปลง
3. ฟัน ไวท์ออย 67เปอร์เซ็นต์อีซี (%EC) อัตรา 100 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร

5. เพลี้ยแป้งกาแฟ (Coffee Mealybug)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Planococcus lilacinus* (Cockerell)

อันดับ : Homoptera

วงศ์ : Pseudococcidae

ลักษณะการเข้าทำลาย

เป็นเพลี้ยแป้งรูปไข่ สีชมพูปนม่วงอ่อน มีไขสีขาวปกคลุมอยู่รอบลำตัว มีขนาดสั้น ไซทางปลายยาวกว่าเล็กน้อย ไซบนหลังบางจนเห็นเป็นเส้นจางๆ กลางลำตัว และมีขนแข็ง (setae) ค่อนข้างยาว

ทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงบริเวณยอดอ่อน กิ่ง ก้าน ใบ ทำให้ยอดหงิกงอผิดปกติ ต้นชะงักการเจริญเติบโตและทรุดโทรมลง

มีการถายน้ำหวาน (honey dew) ขึ้นคลุมผิวใบ ทำให้พื้นที่สังเคราะห์แสงลดลง และเป็นแหล่งเพาะราดำ

การป้องกันกำจัด

1. ทำความสะอาดแปลงและหมั่นตรวจดูตามยอดอ่อน ใบอ่อน กิ่งก้าน ใบ ของกาแฟอยู่เสมอ
2. เมื่อพบการเข้าทำลาย ให้ตัดบริเวณที่ถูกทำลายออกไปเผาทำลายนอกแปลง
3. ฟัน ไวท์ออย 67 เปอร์เซ็นต์อีซี (%EC) อัตรา 100 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ฟันสารฆ่าแมลง ไดแก๊ ไดโนทีฟูแรน 10 เปอร์เซ็นต์ดับเบิลยูพี (%WP) อัตรา 20 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร ไทอะมีโทแซมเปอร์เซ็นต์ดับเบิลยูพี (%WP) อัตรา 3 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร และ อิมิดาโคลพริด 70 เปอร์เซ็นต์ดับเบิลยูจี (%WG) อัตรา 4 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร

6. เพลี้ยอ่อนส้มสีดำ (Black Citrus Aphid)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Toxoptera aurantii* (Boyer de Fonscolombe)

อันดับ : Homoptera

วงศ์ : Aphididae

ลักษณะการเข้าทำลาย

เพลี้ยอ่อนมีสีค่อนข้างดำทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงบริเวณยอดอ่อน และใบอ่อน ทำให้ยอดอ่อนและใบอ่อนชะงักการเจริญเติบโตและโทรมลง นอกจากนี้เพลี้ยอ่อนยังถายน้ำหวาน (honey dew) ขึ้นปกคลุมผิวใบ ส่งผลให้พื้นที่ในการสังเคราะห์แสงลดลง และเป็นแหล่งเพาะราดำ เพลี้ยอ่อนชนิดนี้เป็นพาหะนำโรคไวรัสสมาสู่กาแฟอีกด้วย

การป้องกันกำจัด

1. ทำความสะอาดแปลงและหมั่นตรวจดูตามยอดอ่อน ใบอ่อน ของกาแฟอยู่เสมอ
2. เมื่อพบการเข้าทำลาย ให้ตัดบริเวณที่ถูกทำลายทิ้งนอกแปลงและเผาทำลาย
3. ฟันสารฆ่าแมลง ไดแก๊ ไซเพอร์เมทริน 6.25 เปอร์เซ็นต์อีซี (%EC) อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร อิมิดาโคลพริด 10 เปอร์เซ็นต์เอสแอล (%SL) อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร และ ฟิโพรนิล 5 เปอร์เซ็นต์เอสซี (%SC) อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร

แมลงศัตรูกาแฟอาราบิกา

ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่

สถาบันวิจัยพืชสวน

กรมวิชาการเกษตร

จัดทำโดย

สุเมธ พากเพียร สัญญาณี ศรีคชา
ศิริภรณ์ จรินทร์ ฉัตรต้นภา ช่มอาวุธ
สุภัทรา เลิศวัฒนเกียรติ